

ÔN TẬP PHẦN TIẾNG VIỆT

Bài tập

I – CÁC PHƯƠNG CHÂM HỘI THOẠI

Bài tập 2, trang 190, SGK.

II – XUNG HỒ TRONG HỘI THOẠI

1. Bài tập 2, trang 190, SGK.

2. Bài tập 3, trang 190, SGK.

III – CÁCH DẪN TRỰC TIẾP VÀ CÁCH DẪN GIÁN TIẾP

1. Bài tập 2, trang 190 – 191, SGK.

2. Hãy so sánh hai cách dẫn trực tiếp và gián tiếp sau đây :

Cách dẫn trực tiếp : Lan nói "Hôm qua tôi không đến đây".

Cách dẫn gián tiếp : Lan nói ngày hôm trước cô ấy không đến đây.

Tại sao khi chuyển từ cách dẫn trực tiếp sang gián tiếp như trên, chúng ta cần một số thay đổi : *hôm qua – ngày hôm trước, tôi – cô ấy, đây – đấy?*

Gợi ý làm bài

I – CÁC PHƯƠNG CHÂM HỘI THOẠI

Đây là bài tập sáng tạo. Em cần dựa vào kiến thức về các phương châm hội thoại và một số ví dụ về vận dụng phương châm hội thoại để tìm và kể lại tình huống giao tiếp phù hợp với yêu cầu của bài tập.

II – XUNG HỒ TRONG HỘI THOẠI

1. Cách chị Dậu xưng hô với cai lệ lúc chị van nài hãn tha cho chồng mình là một biểu hiện cụ thể của phương châm "xưng khiêm, hô tôn".

2. Thảo luận vấn đề : Vì sao trong tiếng Việt, khi giao tiếp, người nói phải hết sức chú ý đến sự lựa chọn từ ngữ xưng hô ?

Cần vận dụng kiến thức đã học trong bài *Xưng hô trong hội thoại* để nêu ý kiến thảo luận.

III – CÁCH DẪN TRỰC TIẾP VÀ CÁCH DẪN GIÁN TIẾP

1. Khi chuyển những lời đối thoại trong đoạn trích thành lời dẫn gián tiếp thì có một số thay đổi về từ ngữ. Có thể hình dung sự thay đổi đó qua bảng đối chiếu sau đây :

	Trong lời đối thoại	Trong lời dẫn gián tiếp
Từ xưng hô	<i>tôi</i> (ngôi thứ nhất) <i>tiên sinh, chúa công</i> (ngôi thứ hai)	
Từ chỉ địa điểm	<i>đây</i>	
Từ chỉ thời gian	<i>bây giờ</i>	

2. Những từ *hôm qua, tôi, đây* là những từ đặc biệt : việc xác định đối tượng mà những từ này chỉ ra luôn luôn gắn với tình huống nói năng trực tiếp.

Trong lời dẫn trực tiếp, vì Lan là người nói nên "hôm qua" là ngày hôm trước so với thời điểm Lan nói, "tôi" chỉ Lan (người nói) và "đây" chỉ nơi Lan nói.

Trong lời dẫn gián tiếp tình huống đã thay đổi : người nói đã thay đổi (là người thực hiện việc trích dẫn), thời điểm nói đã thay đổi (là thời điểm thực hiện việc trích dẫn) và địa điểm nói đã thay đổi (là địa điểm thực hiện việc trích dẫn).

Vì thế khi chuyển từ cách dẫn trực tiếp sang gián tiếp như trên, chúng ta cần một số thay đổi : *hôm qua – ngày hôm trước, tôi – cô ấy, đây – đấy*. Quy tắc này cũng được thấy ở các ngôn ngữ khác như tiếng Anh, tiếng Pháp, v.v...